

פרשת דברים

ליל-שבת-קודש פרשת דברים ה'תנשא

בליל-שבת-קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד, על-פי דברי רביז"ל בליקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמ"ז, המדבר מהתיקו הנאמר בש"ס, עיין שם.

וההלכה, וכמובא כמה פעמים בגמרא בספיקא דדינא (בבא מציעא כ. מנחות סג. ועוד): יהא מונח עד שיבוא אליהו וכו', כי אז יתבררו ויתלבנו כל הספיקות שבהלכה, ולא תהיינה לנו קושיות כלל. ויש להבין, למה באמת כל התרת הספיקות תלויה בהתגלות אליהו הנביא, ואיך זה מקושר לגאולה העתידה? ויש לומר בזה, כי הנה ידוע לנו הסיפור, שפעם עשה הרב הקדוש רבי יעקב שמשון משיפטובקע ז"ל סעודה גדולה לכבוד רביז"ל בעיר טבריה, ובאמצע הסעודה שאל שאלה גדולה בענין מאמר חכמינו הקדושים הנ"ל: יהא מונח עד שיבוא אליהו וכו', איך אליהו נאמן בדבר הלכה ובדיני ממונות, הלא הוא רק עד אחד, ואין עד אחד נאמן בדיני ממונות, וכמו שכתוב (דברים י"ט): "לא יקום עד אחד באיש" וגו'. "על-פי שני עדים יקום דבר"?

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר, איתא בזוהר הקדוש (רעיא מהימנא, פרשת צו, דף כז:), שתיקו הנאמר בש"ס הוא בחינת מחוסר תיקון, דהיינו שנחסר הנו"ן של תיקון ונעשה תיקו. ודע שזאת הנו"ן פשוטה כשנחסרת מהתיקון, ונעשה בחינת תיקו כנ"ל, אזי היא נשפלת ונכפפת, ונעשה מזה בחינת קינות, שהוא אותיות תיקון, רק שהנו"ן נכפפת כנ"ל, ה' יגאלינו ויתהפכו הקינות לתיקון, ויתתקן התיקו הנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נפלא ונורא מאד, כי הנה ידוע, שהתיקו הנאמר בש"ס, הוא ראשי תיבות: ת'שבי י'תרץ ק'ושיות ו'בעיות, שבביאת אליהו הנביא יתורצו לנו כל הקושיות והספיקות שנסתפקנו בדברי התורה

וטרחו ויגעו כל היושבים שם על שאלה זו, ולא היתה להם תשובה על שאלה זו. והנה רביז"ל ישב כל הזמן בשתיקה ^{אוצר החכמה} ולא אמר דבר, אבל הבחינו על-פני רביז"ל, שאין קושיא זו מקובלת עליו, וכשהפצירו בו שיאמר איזה תירוץ, אזי ענה ואמר להם כלאחר יד: הלא מובא במשנה (סוף עדיות): אין אליהו בא אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרב המרוחקין בזרוע וכו' ולעשות שלום בעולם, היינו לרחק השקר ולקרב את האמת, כי אמרו חכמינו הקדושים (שבת קד.): שקר מקרבין מילי, ואמת מרחקין מילי וכו', והנה כשיהיה אמת ושלום בעולם, ממילא כבר יבוא השקרן ויודה על האמת, שלקח הכסף של חבריו שלא כדין, והודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ולכן מובן בפשיטות למה יהא מונח עד שיבוא אליהו, כי אז יתגלה השלום הנפלא בעולם, והשקרן יודה על האמת, ויחזיר מעצמו הממון לבעלו האמיתי... וכולם נתפעלו מאד מתשובת רביז"ל שהיתה קולעת אל השערה, והיתה שמחה גדולה ביניהם, שנותרה להם הקושיא הנ"ל.

והנה כמו שתירץ רביז"ל הקושיא הנ"ל, שיתבררו כל הספיקות שבדיני ממונות בין אדם לחבירו על-ידי ביאת אליהו והתגלות השלום בעולם, כן יהיה עם כל השאלות והבעיות שיש לנו בדברי התורה הקדושה, שכולם יתורצו

בביאת אליהו הנביא, כשיכניס שלום אמיתי בעולם. כי עיקר כל הספיקות והבלבולים באים רק מפגם המחלוקת והסכסוכים שיש בין הבריות, שאין אחד יכול להשלים עם חבריו כלל, וזה גורם שיש לכל אחד קושיות וספיקות על השני, וכל אחד מקטרג ושואל על חבריו: למה יש לו כסף יותר ממנו? למה יש לו כבוד יותר ממנו? וכו' וכו', וזה גורם לו לחלוק עליו ולרדוף אותו, אבל כשיכניס אליהו הנביא השלום הנפלא בעולם, וכל הבריות יגורו יחד באהבה ואחוה, בשלום וריעות, אזי ממילא יתבטלו כל הקושיות והספיקות שיש ביניהם, ויכירו כולם שאין מקום לשאול על חבריו שום קושיות ושאלות כלל, כי הכל תלוי בידו יתברך לבד, וכאשר הוא יתברך רוצה, כן הוא עושה, ולכן מה שייך לשאול ולהקשות על זה. נמצא, שכל הקושיות והאבעיות שיש בין אדם לחבירו, כולם יתורצו על-ידי מדת השלום שתתגלה בעולם על-ידי ביאת אליהו הנביא, ואם-כן מובן מאד ענין ה"תיקו" הנ"ל, שהוא ראשי תיבות: ת'שבי י'תרוץ ק'ושיות ו'אבעיות, ודו"ק.

וכן הוא בענין השאלות והקושיות שיש בין איש לאשתו, שהכל מחמת העדר השלום, שאחד שואל קושיות על השני: למה אתה מתנהג כך,

ולמה את מתנהגת כך וכו' וכו', וזה גורם קלקול שלום-בית, וכשאינ שלום — אין כלום, אבל כשיתגלה השלום הנפלא בעולם, אזי ממילא יתבטלו כל הקושיות והספיקות שיש בין איש לאשתו, ויהיה נעשה שלום-בית אמיתי אצל כל אחד ואחד, ולא ישארו שום ספיקות ואבעיות כלל.

לפי שטעם

וכן הוא בענין השאלות והקושיות שיש בין האדם לעצמו, שכל אחד ואחד שואל ומקשה על עצמו קושיות חמורות מאד: למה אני כך וכך, ולמה עובר עלי כך וכך וכו', וכל זה נמשך מחסרון השלום, שאין בקרבו שלום מחמת עוונותיו. וכמו שכתוב (תהלים ל"ח): "אין שלום בעצמי מפני חטאתי", וזה גורם לו לומר קינות, ולאונן ולקונן תמיד על רוע חלקו וגורלו, אבל כשיכניס אליהו הנביא שלום אמיתי בעולם, ויזכה כל אדם לעשות שלום עם עצמו, אזי ממילא יתבטלו כל הקושיות והספיקות שלו, ומה שהיה קשה לו עד עכשיו, למה הקדוש-ברוך-הוא מתנהג עמו כך וכך, ולמה עובר עליו כך וכך, ולבו נתעקם מאד בכל מיני עקמומיות. עכשיו, כשזוכה למדת השלום, נכנסת בו הארה עצומה של האמונה הקדושה, ויודע ש"צדיק ה' בכל דרכיו" (תהילים קמ"ה), ואין מה לשאול כלל. נמצא, שבביאת אליהו הנביא, בוודאי יתקיים

ענין התיקו הנ"ל, שיתפכו הקינות לתיקון, ותשבי יתרץ כל הקושיות והאבעיות, כי "תמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", וממילא יתבטלו כל הקושיות כולם, ויהיה תיקון השלם באמת.

והנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, שבאמת גם עכשיו בזמן הגלות, נמצאת הנו"ן הזו שצריכה להשלים מדת התיקו ולהפכה לתיקון, רק עכשיו הנו"ן נכפפת למטה, ומנו"ן פשוטה נעשה נו"ן כפופה, ולכן במקום תיקון יש קינות, היינו שכל אחד ואחד מאונן ומקונן על רוע מזלו וחלקו כנ"ל, אבל כשיבוא אליהו הנביא, ויתגלו האמונה והשלום בעולם, אזי תחזור הנו"ן הכפופה להיות נו"ן פשוטה, ואזי תהיה נשלמת כל בחינת התיקון באמת.

והביאור בזה, כי הנה מובא בספרי קבלה (עיין בפרדס רמונים להרמ"ק ז"ל, בשער האותיות), שנו"ן פשוטה מרמזת על ספירת הבינה, ונו"ן כפופה מרמזת על ספירת המלכות, והנה עיקר השלימות הוא, שתהיינה שתיהן מקושרות ביחד, והמלכות תעלה עד הבינה, שזה בחינת המילוי של האות נו"ן, כי כשכותבים נו"ן במילואה, היא מחוברת מנו"ן כפופה ומנו"ן פשוטה ביחד, הנו"ן פשוטה היא בחינת הנו"ן

שערי בינה, שהיא הארת אלקותו יתברך באופן גלוי ופשוט מאד, היינו כשאדם כבר מכיר שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ומכל פרט ופרט של הבריאה זוכה להבין עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והנו"ן כפופה היא בחינת מדת המלכות, הספירה השביעית, דלית ליה מגרמה כלום, כי המלכות היא בחינת האמונה הקדושה, שאפילו כשעדיין אינו זוכה להתבוננות גדולה בהשגות אלקותו יתברך, גם אז מבטל עצמו בביטול גמור על-ידי האמונה הקדושה, ומאמין שבכל דבר בוודאי יש חיות אלקותו יתברך, ואזי על-ידי האמונה, סוף כל סוף זוכה לחזור ולעלות אל עולם הבינה, ולראות ולהתבונן איך שאלקותו יתברך מאירה בכל הארץ ממש.

והנה מבואר בדברי רביז"ל (עיין ליקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מ"ט), שעיקר הדרך שזוכים לחבר הבינה אל המלכות הוא על-ידי תפילה, כי כשאדם מכניס בעצמו הארת האמונה הקדושה, שהיא בחינת הנו"ן כפופה כנ"ל, ומתחיל לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, אזי לאט לאט נודככת אצלו האמונה, עד שעולה ומגיע להתבוננות גדולה באלקותו יתברך, וכבר רואה מכל דבר עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, שזהו הארת הנו"ן פשוטה כנ"ל, וזה הסוד

המבואר בתיקונים (תיקון כ"א) על הפסוק (שיר השירים ג'): "מי זאת עולה מן המדבר", היינו מי עם זאת עולה על-ידי המדבר, שהוא בחינת הדיבור, כי "מי" מרמז על מדת הבינה כידוע, בבחינת הנו"ן שערי בינה שעולה בגימטריה מ"י, ו"זאת" מרמזת על האמונה הקדושה, וכמבואר כמה פעמים בתיקונים, שבכל מקום שכתוב זאת, היא מרמזת על האמונה הקדושה, בבחינת (ויקרא ט"ז): "בזאת יבוא אהרן אל הקודש", וכן (דברים ל"ג): "וזאת הברכה" וגו', ועוד (תהלים כ"ט): "בזאת אני בוטח" וגו', וזהו "מי זאת עולה" — היינו איך מי עם זאת עולה ביחד, ואיך מתחברת הבינה עם המלכות, "מן המדבר" ^{אוצר החכמה} היינו על-ידי הדיבור והתפילה להשם יתברך, כי כל מה שאדם מרבה לדבר אליו יתברך בתפילה ותחנונים, הוא מעלה מדת המלכות עד הבינה, וחוזרות ומתחברות שתי בחינות אלו ביחד ביחודא שלים.

וזהו גם ביאור דברי רביז"ל כאן, שמקודם התיקון, אזי הנו"ן נכפפת למטה, והיא בחינת קינות, כי כל זמן שאין האדם זוכה להעלות את המלכות דקדושה על-ידי דיבורי תפילה להשם יתברך, ולזכות להארת הבינה באמת, אזי במקום לזמר שירות ותשבחות להשם יתברך, הוא אומר קינות ומאונן

ומקונן על רוע גורלו ומצבו, אבל תיכף-ומיד כשזוכה להכניס כל דיבורו בעסק התפילה, ונעשה שלום בעצמיו מכל הקושיות והספיקות שהיו לו מקודם, אזי מהקינות נעשה תיקון, וזוכה להארת הנו"ן פשוטה, שהיא התגלות הנו"ן שערי בינה באור נערב ונפלא מאד.

מס' 457

והנה ידוע, שכמו הגואל הראשון, כן יהיה הגואל האחרון, וכמובא בזוהר הקדוש (משפטים קכ). על הפסוק (קהלת ג'): "מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה", ראשי תיבות: מ'ש'ה', וכמו שמשה רבינו היה הגואל הראשון, כן יהיה משה רבינו הגואל האחרון, ובאמת על-פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי גם בגלות מצרים היה עיקר הגלות על שם גלות הדיבור והדעת, כמובא בכתבי האריז"ל (עין בפרי עץ חיים, שער חג הפסח), שזהו בחינת פגם הנו"ן כפופה והנו"ן פשוטה הנ"ל, כי גלות מצרים היתה על שם מיצר ים, היינו מיצר ים החכמה וסתימת הנו"ן שערי בינה, כי י"ם הוא בגימטריה ג' כמובא, וזהו פגם וחסרון הנו"ן פשוטה כנ"ל, והיו שם בגלות תחת יד פרעה מלך מצרים, בחינת פ"ה ר"ע, היינו פגם הפה רע והדיבור, כי עדיין לא ידעו מהסוד הנ"ל של דיבור ותפילה להשם יתברך, ולכן סבלו מאד תחת סבלות מצרים, וזהו

פגם וחסרון הנו"ן כפופה הנ"ל שהוא הדיבור והמלכות, אבל כשבא משה רבינו, עליו השלום, ופתח להם אור הדעת, בבחינת (דברים ד'): "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים" וגו', אז התחילו כולם להתפלל אל ה', בבחינת (שם כ"ו): "ונצעק אל ה' אלקי אבותינו" וגו', על-ידי-זה זכו לגאולה, ואז יצאו מתחת יד פרעה מלך מצרים, ונעשה פסח, היינו פ"ה ס"ח, שהפה והדיבור יצאו מן הגלות, והתחילו כולם לדבר אל השם יתברך. והנה כמו שהיה בגאולה הראשונה, כן יהיה בגאולה האחרונה, שיבוא משיח צדקינו, ויפתח לנו אור הדעת, ויתחיל כל אחד ואחד לדבר אל השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל שם זה נקרא 'משיח', על שם 'משיח' אלמים (עין ליקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ג), ואז יתקנו בחינת הנו"ן כפופה והנו"ן פשוטה בשלימות, ויהיה תיקון השלם באמת.

ולכן מזמן חורבן-בית-המקדש נקראים ימים אלו בין המצרים, שהוא על שם גלות מצרים, והוא גם נוטריקון בינ"ה מצרים, כי שם במצרים שלט מיצר י"ם החכמה, והיו נסתמים שבילי הבינה, וכן נעשה בכלליות העולם מיום שחרב בית-המקדש, שנסתמו שבילי החכמה, ועבודת התפילה אזלה ונתדלדלה מאד, ואין לנו על מי להשען

(שמות א'): "וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים" וכו', בקושיא ובחומרתא וליבונא דשמעתא וכו', עיין שם, שהוא בחינת תיקו הנ"ל, שאין אדם יודע איך לברר וללבן ההלכה כראוי, ואם-כן צריכים להבין במה נתלבשה רוחו של אליהו אז בגאולת מצרים, כי כגואל הראשון כן יהיה גואל האחרון, ומוכרחים לומר שהיתה רוחו של אליהו גם אז.

אבל הנה ידוע שפנחס זה אליהו (בבא מציעא קיד.), ופנחס הלא היה מיוצאי מצרים, וגם הוא זכה למדת השלום, וכמו שכתוב (במדבר כ"ה): "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", ולכן גם בגאולה הראשונה היתה בחינת התגלות רוחו של אליהו הנביא לעשות שלום בעולם, וזו תהיה הכנה לגאולה העתידה, שיתגלה אליהו הנביא בעצמו לעשות שלום בעולם, ולהכין כל הבריות כולם לקראת משיח צדקינו.

והנה על-פי הנ"ל יובנו מאד דברי המדרש פליאה השייך לפרשת השבוע (פרשת דברים): הרוצה לידע שפנחס זה אליהו, יסתכל ב'אלה הדברים', עד כאן לשון המדרש. ולכאורה הדבר סתום ופלא מאד, מה קשר בין אחד לשני? אבל על-פי הנ"ל יובן כמין חומר, כי 'אלה הדברים' הם התגלות

אלא על אבינו שבשמים, ולכן גם בליל פסח אוכלים ביצים, ועושים זכר לחורבן-בית-המקדש, כמובא בשולחן ערוך (אורח חיים, סימן תע"ו, סעיף ב' ברמ"א), וגם באותו הלילה תמיד נופל ליל תשעה באב, וסימן: "על מצות ומרורים יאכלוהו" (עיין שם באחרונים), כי כל זמן שלא זכינו לגאולה, ועדיין שולטת בחינת גלות מצרים, שהיא גלות הדעת והדיבור, עדיין אין לנו חירות כראוי, ולכן אמר רביז"ל, שכשאוכלים המרור בליל פסח, צריכים לכוין על המרירות של ליל תשעה באב, כי שניהם הם מבחינה אחת, ואנו מחכים לגאולה השלימה שתהיה על-ידי משיח צדקינו, שיפתח לנו אור הדעת, ויוציא אותנו מהגלות המרה הזו, ואז יתהפכו כל הקינות לתיקון ויהיה תיקון השלם באמת.

והנה כבר מבואר למעלה, שבגאולה האחרונה יבוא אליהו הנביא לעשות שלום בעולם, ולתרץ כל הקושיות והאבעיות של כל אחד ואחד, ואם-כן מוכרחים לומר שגם בגאולה הראשונה היתה בחינת רוחו של אליהו נמצאת בעולם, לעשות שלום בין עם ישראל, ולהוציא אותם מהקושיות והספיקות שלהם, וכמו שמבואר בתיקונים (תיקון י"ג, דף כח.), שבגלות מצרים היו להם כל מיני קושיות וספיקות, בבחינת

הדיבורים הקדושים של משה רבינו, עליו השלום, שעבד כל ימיו להכניס הדיבור הקדוש בנשמות ישראל, שיזכו כולם לעסוק בתפילה להשם יתברך, ועל-ידי-זה יעלו בחינת המלכות עד הבינה, ויזכו לצאת מכל מיני גלויות לגמרי, אבל לפני שיכניס לימודו הטוב בתוכם, צריכים התגלות רוחו של אליהו, שיעשה שלום בעולם, שלא יקלקלו הדיבור שלהם בפגם מחלוקת ולשון הרע ורכילות וכו', כי כל זמן שאדם עוסק בדיבורים פגומים כאלו, אי אפשר לו לקבל לימודי התפילה באמת, ולכן לפני התגלות לימודו של משה רבינו, שהם לימודי התפילה, בוודאי היתה רוחו של אליהו הנביא שמה, וזהו בחינת דברי המדרש הנ"ל: הרוצה לדעת שפנחס זה אליהו, יסתכל ב'אלה הדברים', כי אם משה רבינו זכה להכניס הדיבורים הקדושים שלו בנשמות ישראל, ולהוציא אותן מהגלות, זהו סימן שגם רוחו של אליהו — זה פנחס, היתה עמו, שבא לעשות שלום בעולם, אם-כן זו ראייה והוכחה שפנחס זה אליהו, והבן היטב.

וזהו המבואר בזוהר הקדוש (תצא רעו:), שאמר רעיא מהימנא, שהוא משה רבינו, עליו השלום, על אליהו הנביא, קום אפתח פומך בפקודין וכו' דאנת עוזר דילי מכל סטרא, דהא עלך אתמר בקדמיתא פנחס בן אלעזר בן

אהרן, ודאי בן אח דילי הוא; היינו שפנחס זה אליהו הוא העוזר לו בכל מקום, כי דייקא על-ידי מדתו, שהיא מדת השלום, נכנסו דיבוריו הקדושים בין נשמות ישראל, ודו"ק.

והנה על-פי זה יש להמתיק סוד בדברי האריז"ל (עין פרי עץ חיים, בכוונת בין המצרים), שצריכים לכוון בימים אלו באותיות הקודמות להשם הוי"ה ברוך הוא (טדה"ד), וגם לאותיות הבאות אחר השם הוי"ה ברוך הוא (כוז"ו) עיין שם, כי זהו בחינת הסוד הנ"ל, שמקשרים ביחד סוד הגאולה הראשונה עם הגאולה האחרונה, בבחינת (קהלת ג'): "מה שהיה הוא שיהיה", ויתיחד ביחודא שלים כל השמות הקדושים האלו, ונזכה להארת השם הוי"ה ברוך הוא באור נערב ונפלא מאד.

אוצר החכמה

והנה גם מבואר שם בכתבי האריז"ל, שיש מצוה גדולה לקדש את הלבנה במוצאי תשעה באב, כי אז אנחנו מחכים לגאולה האחרונה שתהיה על-ידי משיח בן דוד, וכמבואר בדברי חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק ב', הלכה ד'), שמשיח נולד בתשעה באב, וזוהי מצות קידוש הלבנה, כי הלבנה מורה על מדת המלכות, דלית ליה מגרמה כלום, ואין לה אור רק מה שמקבלת מפני השמש,

ובימי הגלות אין האור בשלימות כלל, כי עדיין אין אנו זוכים לתיקון המלכות ולעסוק בתפילה כראוי, אבל הצדיקים שבכל הדורות עוסקים בתיקונה ובמילואה, ולכן נקראים על שמה, בבחינת יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן (עיין חולין ס:), כי הם מגלים עבודת התפילה בעולם, שהיא עיקר בנין המלכות, ובסוף יהיה נעשה אור הלבנה כאור החמה וכו', כי יתגלה אור אלקותו יתברך לכל באי עולם ותתייחד הנו"ן כפופה עם הנו"ן פשוטה, שהוא בחינת אור הלבנה עם אור החמה, וזהו אותיות 'לבנה' היינו: הבל נו"ן, היינו תיקון ההבל פה, שנזכה כולנו לעסוק בתפילה תמיד להשם יתברך, ותתקן הנו"ן כפופה להיות נו"ן פשוטה. וגם הבל מרמז על משה רבינו, עליו השלום, וכדאיתא בזוהר הקדוש (בראשית כח:): הבל דא משה, ומשה רבינו זכה

במיתתו להכלל בשער הנו"ן לגמרי, בבחינת הר נבו, היינו נ' בו כמובא, כי בחיים חיותו היה בבחינת (תהלים ח'): "ותחסרהו מעט מאלקים", שלא זכה להכלל בשער הנו"ן בשלימות, אבל במיתתו זכה להגיע לשם, וזהו 'לבנה' אותיות: הבל נ', היינו התגלות רוחו של משה רבינו לתקן הנו"ן בשלימות. ולכן מובא בספרים הקדושים שלפני קידוש לבנה במוצאי תשעה באב ראוי לילך למקוה, כי מקוה הוא בחינת התגלות שער הנו"ן, שהוא אור הבינה כידוע (עיין ליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ו), ודייקא על-ידי הטבילה במקוה, יזכה לעלות עד שער הנו"ן, ולהמשיך משם הארת הגאולה העתידה. והשם יתברך יזכינו לכל התיקונים הנפלאים האלו, ונזכה לראות בקרוב בביאת אליהו הנביא ובהתגלות משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

* * *

בוקר שבת-קודש פרשת דברים ה'תנש"א

בשבת-קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי-מעשיות של רביז"ל, בסיפור מחיגר, מעשה ג', דף כ"ו, עיין שם.

... "עֲנֵתָהּ הַלְבֵנָה וְאָמְרָה: אֶתָּה דוֹאֵג דְּאֶגּוֹת אַחֲרִים, אֲנִי אֲסַפֵּר לָךְ עֶסֶק שְׁלִי, הָיִיתָ שֵׁשׁ לִי אֶלֶף הָרִים, וְסָבִיבוֹת הָאֶלֶף הָרִים יֵשׁ עוֹד אֶלֶף הָרִים, וְשֵׁם מְקוֹם שְׂדִים, וְהַשְׂדִּים יֵשׁ לָהֶם רִגְלֵי תְּרַנְגוּלִים, וְאֵין לָהֶם כַּחַּ פְּרָגְלִיָּהֶם, וְיוֹנְקִים מִרְגְּלֵי, וּמַחְמַת זֶה אֵין לִי כַחַּ בְּרָגְלִי, וְיֵשׁ לִי אֶבֶק, הֵינּוּ פוֹל, שֶׁהוּא רְפוּאָה לְרִגְלִי, וּבָא רוּחַ וְנוֹשֵׂא

דברים

אותו. עֲנֵתָה הַחֲמָה: אֵת זֶה אַתָּה דוֹאֵג (בְּלִשׁוֹן תַּמָּה), אֲגִיד לָךְ רְפוּאָה, בְּאִשֶּׁר שִׁישׁ דֶּרֶךְ, וּמֵאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ מִתְפַּצָּלִים בְּמָה דְרָכִים, דֶּרֶךְ אֶחָד שֶׁל צִדִּיקִים, אֲפֹלוּ הַצִּדִּיק שֶׁהוּא בִּכְאֵן, מִפְּזָרִים תַּחֲתֵיו אוֹתוֹ הָאֶבֶק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ הַנִּל בְּכָל פְּסִיעָה, וּבְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא פּוֹסֵעַ הוּא דוֹרֵךְ בְּאוֹתוֹ הָאֶבֶק. וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ שֶׁל אֲפִיקוֹרְסִים, אֲפֹלוּ אֲפִיקוֹרְסִים שֶׁבִּכְאֵן, מִפְּזָרִים תַּחֲתֵיו בְּכָל פְּסִיעָה מֵאוֹתוֹ הָאֶבֶק כִּנִּל. וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ שֶׁל מִשְׁגָּעִים, אֲפֹלוּ מִשְׁגָּע שֶׁבִּכְאֵן מִפְּזָרִים תַּחֲתֵיו כִּנִּל, וְכֵן יֵשׁ בְּמָה דְרָכִים, וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ אַחֵר, בְּאִשֶּׁר שִׁישׁ צִדִּיקִים שֶׁמִּקְבָּלִים עַל עֲצָמָם יְסוּרִים, וּמוֹלִיכִים אוֹתָם הַפְּרִיזִים בְּשִׁלְשָׁאוֹת, וְאֵין לָהֶם כֹּחַ בְּרִגְלֵיהֶם, וּמִפְּזָרִים תַּחֲתֵיהֶם אוֹתוֹ הָאֶבֶק שֶׁל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וַיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ בְּרִגְלֵיהֶם, עַל־כֵּן תִּלָּךְ לְשֵׁם שִׁישׁ שֵׁם הַרְבֵּה אֶבֶק, וַיְהִיָּה לָךְ רְפוּאָה עַל רִגְלֶךָ, (כֹּל זֶה דְּבַרִי הַחֲמָה אֶל הַלְבָנָה), וְהוּא שָׁמַע כֹּל זֶה."

ר' יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל מכתב לאביו, שראה איזה בעל יסורים נורא ואיום מאד, שסבל הרבה יסורים בגופו וגם היה עני ואביון, וכן עוד סבל כמה מיני צרות ויסורים אחרים שעברו עליו, ונכנסה בדעת ר' יצחק חלישות הדעת גדולה מאד, למה בן אדם אחד יצטרך לסבול כל-כך הרבה יסורים בחיים, וכתב מכתב לאביו, ושאל אותו על זה, וענה לו מוהרנ"ת ז"ל במכתבו, שאסור לאדם להתבלבל בקושיות ובספיקות ממה שעובר על אחרים, כי מה האדם יודע איזה גלגול הוא, ומאיזה שורש באה נשמתו, ומה יש לו לתקן בזה העולם. והוסיף מוהרנ"ת ז"ל לכתוב לבנו, שאפילו אם, חס ושלום, היה כל זה עובר עליך בעצמך, היה אסור לך לשאול קושיות וספיקות ולהתבלבל מכל זה, מכל שכן אם זה נעשה אצל אחרים, מה אתה יודע למה צריך לעבור עליו מה שעובר. ולכן גם כאן

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר, "ענתה הלבנה ואמרה, אתה דואג דאגות אחרים, אני אספר לך עסק שלי", כי מי שדואג מה שנעשה עם אחרים, ונכנסים בו קושיות וספיקות על הנהגותיו יתברך, זוהי שטות גדולה, כי מה אתה יודע למה צריך לעבור על אחרים מה שעובר, בוודאי אם יכולים לעזור לו ולהתפלל בעבורו, זהו דבר גדול מאד, אבל לא לדאוג הדאגות שלו, ולעקם את לבך בקושיות ובספיקות על מצבו וגורלו, ואפילו במה שעובר על האדם בעצמו, אסור לו לדאוג ולהקשות קושיות וכו', רק לקבל הכל באהבה, ולמסור את עצמו לגמרי אליו יתברך, ובדרך זו יחיה חיים טובים ונעימים מאד, מכל שכן במה שעובר על חבירו אסור לו להקשות שום קושיות כלל.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שפעם כתב

הוכיחה הלבנה את החמה על שהיא דואגת דאגות אחרים, ואין זו דרך נכונה כלל.

"היות שיש לי אלף הרים, וסביבות האלף הרים יש עוד אלף הרים, ושם מקום שדים", כי ביחד יש ב' אלפים הרים, והם מרמזים על הב' אלפים שנה של גלות וימות המשיח, ושם הוא מקום השדים, שהם כלליות הקליפות, שרוצות לעכב את הגאולה, שלא תגיע הלבנה לשלימותה ולמילואה.

"והשדים יש להם רגלי תרנגולים", כי הם בקליפה כנגד התרנגולים שבקדושה, כי התרנגולים מרמזים על מדת הבינה, בבחינת (איוב ל"ח): "מי נתן לשכוי בינה", ועל ידם באה ההתעוררות בחצות לילה, שהם מעוררים את הבריות לקום משינתם לעבודת הבורא יתברך שמו, וכמו שמצינו בגמרא ובזוהר הקדוש, שלקחו התנאים עמהם תרנגולים, כדי לעוררם בחצות לילה, ואז הזמן המסוגל ביותר לבטל כל הכוחות של השדים והקליפות, ולעסוק בתורה ותפילה ועבודת השם יתברך, אבל זה לעומת זה עשה האלקים, והקליפות בפני הקדושה הם כקוף בפני אדם, ולכן גם להם יש רגלי תרנגולים.

"ואין להם כח ברגליהם, ויונקים

מרגלי, ומחמת זה אין לי כח ברגלי", כי אצל הקליפות כתיב (משלי ה'): "רגליה יורדת מות", ששולטת אצלן בחינת מיתה, והן תמיד רוצות לינוק מרגלי הקדושה, שהן הקדושות הנמוכות, המעורבות בעסקי עולם הזה, וצריכים להתחזק שם באמונה יתירה, שזוהי בחינת הלבנה המרמזת על מדת המלכות, אבל לפעמים הן מתנפלות על מדת האמונה הקדושה, ומחשיכות אור האמונה מן האדם, ואזי הוא נשבר מאד מכל מה שעובר עליו בחיים, ואינו יודע איך לשית עצה לנפשו, וזהו מה שקבלה הלבנה, שהקליפות יונקות מרגליה, ואין לה כח ללכת בהן.

"ויש לי אבק, היינו פול, שהוא רפואה לרגלי", כי האבק מרמז על מדת השפלות, שאדם זוכה לבטל עצמו לגמרי אליו יתברך, ואזי יכול להמשיך על עצמו כל מיני רפואות שבעולם, וזהו מדת הלבנה שנקראה המאור הקטן (בראשית א'), על שם מדת הענוה והשפלות, וזוהי מדריגת הצדיקים, שגם-כן נקראים על שמה: יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן (עיין חולין ס:), ובזה תלוי עיקר הרפואה לרגליה, כי תיכף-ומיד כשהאדם משפיל עצמו כאבק ועפר, אזי מאיר אצלו מאד אור האמונה הקדושה, כי מדת האמונה והשפלות תלויות זו בזו, כפי שאדם

זוכה לבטל עצמו אליו יתברך, כן נמשכת בתוכו האמונה, ואזי זוכה להתרפאות מכל תחלואותיו לגמרי (עיין ליקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'). ועיקר עצת האדם להשלים עצמו באור האמונה ^{אוצר החכמה} הוא, על-ידי שיתקרב אל צדיקי האמת שבדור, ויתאבק באבק רגליהם, ועל-ידי-זה יהיה נמשך גם עליו מהאבק הקדוש הזה, ויתרפא מכל תחלואותיו לגמרי. ^{מזכר}

"ובא רוח ונושא אותו", כי עיקר הטעם למה אין האדם זוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים הוא מחמת הרוח סערה המתגברת בעולם, שהיא כלליות המחלוקת והקטרוגים שיש על צדיקי האמת שבדור, והרוח סערה עוקרת ומבלבלת את ^{אוצר החכמה} הכל, ואין אדם זוכה לדעת איפה האמת, וקשה לו מאד להמשיך על עצמו שלימות האמונה הקדושה ומדת הענוה באמת.

"ענתה החמה, את זה אתה דואג (בלשון תימה), אגיד לך רפואה, באשר שיש דרך, ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים, דרך אחד של צדיקים, אפילו הצדיק שהוא בכאן, מפזרים תחתיו אותו האבק שבאותו הדרך הנ"ל בכל פסיעה, ובכל פסיעה שהוא פוסע הוא דורך באותו האבק. ויש דרך של אפיקורסים, אפילו אפיקורס שבכאן, מפזרים תחתיו בכל פסיעה מאותו

האבק כנ"ל, ויש דרך של משוגעים, אפילו משוגע שבכאן מפזרים תחתיו כנ"ל", כי שלש דרכים אלה מרמזות על הדרכים של צדיקים, בינונים, רשעים, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (מכות י'): בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו, כשאדם בוחר בדרכי הצדיקים, אזי נותנים לו עזר וסיוע ללכת בדרכם הקדושה, בבחינת (יומא לח'): הבא ליטהר מסייעין אותו, וכשבוחר בדרך האפיקורסים, שהוא דרך הרשעים, ההולכים בדרכי תאוות לבם, ועוקרים את עצמם מהאמונה הקדושה, אזי מוליכין אותו בדרך הזה, בבחינת (שם): הבא ליטמא פותחין לו, והם נכשלים בדרכם הרעה באין מבין, והדרך השלישית היא הדרך של משוגעים, שהיא בחינת הדרך של בינונים, כי תיכף-ומיד כשאדם סר מדרכי הצדיקים, ואינו זוכה לדבק את עצמו בו יתברך כראוי, אזי נדבקת בו רוח של שטות ושגעון, וזה מבלבל את דעתו לגמרי, כי תיכף-ומיד כשסרים מדרכי התורה הקדושה, זה בחינת רוח שטות ושגעון, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג'): אין אדם עובר עבירה אלא אם-כן נכנסה בו רוח שטות; נמצא, שכל אחד ואחד כפי הדרך שהוא בוחר לעצמו, כן מוליכין אותו מלמעלה, והוא נמשך על אותה הדרך.

"וכן יש כמה דרכים, ויש דרך אחר, באשר שיש צדיקים שמקבלים על עצמם יסורים, ומוליכים אותם הפריצים בשלשלאות, ואין להם כח ברגליהם, ומפזרים תחתיהם אותו האבק של אותו הדרך, ויש להם כח ברגליהם, על כן תלך לשם שיש שם הרבה אבק, ויהיה לך רפואה על רגלך, (כל זה דברי החמה אל הלבנה), והוא שמע כל זה", כי יש צדיקים שמוסרים את נפשם בשביל טובת נשמות ישראל, ומקבלים על עצמם כל מיני יסורים קשים וכבדים, כדי לכפר על עוון הדור, והעיקר שמוסרים את כבודם ואת שמם, ונעשים ללעג ולקלס בעיני הבריות, ובזה מכפרים על נשמות ישראל, וממתיקים מעליהם כל מיני גזירות קשות ורעות (עיין ליקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ר"ס), והכח ברגליהם

מקבלים מהאבק הקדוש הנ"ל, שהוא בחינת מדת השפלות ומדת האמונה הקדושה, כי הם משפילים עצמם עד עפר, ומדבקים את עצמם בו יתברך, ועל-ידי-זה יש להם כח ברגליהם להמשיך על דרכם הקדושה, ולעשות טובות לנשמות ישראל, וזהו כל חפצם ומגמתם, ולכן כשאדם רוצה לקבל רפואה לרגליו, דהיינו להמשיך על עצמו מדת השפלות ואור האמונה הקדושה, עליו לילך בדרכי הצדיקים, ולהתאבק באבק רגלם הקדוש, ועל-ידי-זה יהיה נמשך עליו מהארתם העצומה, ויזכה להמשיך עליו הארת אלקותו יתברך; והשם יתברך יזכינו להיות קשורים ודבוקים לצדיקים אמיתיים כל ימי חיינו, עדי נזכה לדבק עצמינו בו יתברך בדביקות אמיתית ונצחית מעתה ועד עולם אמן ואמן.

* * *

בשבת קודש זו לא היתה סעודה שלישית ברבים, כי היתה שבת שחל בו תשעה באב, וכן לא היתה סעודת מלוה מלכה, מחמת צום תשעה באב, ה' יהפוך לנו ימים אלו לששון ולשמחה, אמן.